

حضور دین در زندگی اجتماعی

طرح حکومت اسلامی با تفسیر دینی از حاکمیت، مسئله ای بود که از جانب امام خمینی(ره) مطرح شد و مورد استقبال مردم قرار گرفت.

طرح حکومت اسلامی با تفسیر دینی از حاکمیت، مسئله ای بود که از جانب امام خمینی(ره) مطرح شد و مورد استقبال مردم قرار گرفت.

شبکه اجتهاد؛ کاری که امام راحل انجام داد، در واقع احیای دین در عرصه زندگی اجتماعی بود که این امر ابتدا در ایران و محدوده جامعه اسلامی مطرح شد و به نوعی در ادامه نیز به احیای دین در سطح جهانی انجامید. تا پیش از دهه 70 میلادی، روند عرصه زندگی اجتماعی انسان به گونه ای رقم می خورد که تصور می شد دین از حوزه زندگی بشر خارج شده و به قلمروی زندگی خصوصی انسان ها محدود خواهد شد که از این فرایند به عنوان سکولاریزاسیون و دنیوی نمودن عرصه عمومی زندگی یاد می شد. تئوری پردازان پیش بینی می کردند دیر یا زود دین از عرصه زندگی بشر خارج خواهد شد اما بعدها شاهد حضور جدی دین در کشورهای اسلامی، جهان سوم و حتی حضور مجدد معنویت دینی برای بازپس گیری سهم خویش در عرصه زندگی عمومی، خود را به صورت یک جریان وسیع اجتماعی نشان داد.

تئوری پردازان علوم اجتماعی از حضور مجدد معنویت دینی در عرصه زندگی عمومی با عنوان افول سکولاریسم یا پست سکولاریسم یاد می کنند؛ لذا در شرایطی که دین در حال بازگشت به عرصه زندگی عمومی و اجتماعی بود جهان سکولار سعی می کرد بازگشت مجدد دین را در صحنه زندگی اجتماعی با یک تفسیر سکولار، نگاه و رویکردی کنترل شده بازخوانی و قرائت کند.

این پدیده ای بود که امام(ره) نسبت به آن هشدار می دادند و به نوعی چهره تحریف شده دین را بعد از آنکه مقبولیت اجتماعی پیدا کرده و سکه دیانت اعتبار خویش را در حوزه زندگی بشر بازیافته بود و احتمال آنکه نوعی تقلب از دیانت با محتوای سکولار و دینی رواج پیدا کند را امام(ره) به صورت یک احتمال جدی بیان فرمودند و از آن با عنوان اسلام امریکایی یاد می کردند.

پس از رحلت حضرت امام(ره) بازگشت مجدد دین با یک تفسیر سکولار با عنوان اسلام اروپایی مطرح شد. آنها در ابتدا با نوعی دعوت به سوی تکثر فرهنگی تظاهر به تحمل اسلام می کردند اما زمانی که اسلام را در قلمروی زندگی اروپائیان به نحو جدی ملاحظه کردند خواستار قرائتی جدید از دین شدند که غلبه فرهنگ و سیاست موجود را بر خود بپذیرد. رمز ماندگاری گفتمان امام خمینی(ره) این است که حضرت امام(ره) در برابر حضور مهاجمانه فرهنگ و سیاست غرب نظریه ای را مطرح کردند که از دل اندیشه اسلامی برخاسته بود.

طرح حکومت اسلامی با تفسیر دینی از حاکمیت، مسئله ای بود که مورد استقبال مردم قرار گرفت و آنها دریافتند که رویکردهای غربی نمی تواند پاسخگوی نیازهای فرهنگی و تاریخی جهان اسلام باشد، بنابراین به پیام امام(ره) لبیک گفتند که این یکی از رموز اقبال عمومی مردم و پایداری انقلاب اسلامی ایران به شمار می رود.

* رئیس کمیسیون حوزوی شورای عالی انقلاب فرهنگی و عضو هیات علمی دانشگاه باقرالعلوم(ع)